

schelde stromen

61 | zomer 2025

tijdschrift van waterschap Scheldestromen

De zeedijk
bij **Westkapelle**
is **uniek**

Verder:

Van klepel-
naar korfmaaien

In de leer over
het Veerse Meer

Innovatief
riolen renoveren

Postbus 1000 • 4330 ZW Middelburg

Een zomerbries bovenop de dijk bij Westkapelle. Uitzicht over zee, stevige wind en mensen die er vliegeren. Prachtig om te zien, maar diezelfde wind herinnert ons ook aan onze taak: bescherming tegen het water. In dit nummer leest u over de markante dijk, die laat zien hoe belangrijk onderhoud en vernieuwing zijn. Dat is precies waar wij dagelijks aan werken.

In dit zomernummer nemen we u ook mee langs andere facetten van ons werk. Zoals onze taak bij het Veerse Meer. Ook leest u over het maaien van sloten. Via een infographic ontdekt u hoe we met relinen het riool duurzaam herstellen: van buitenaf, zonder graven. Goed voor het milieu én voor de omgeving.

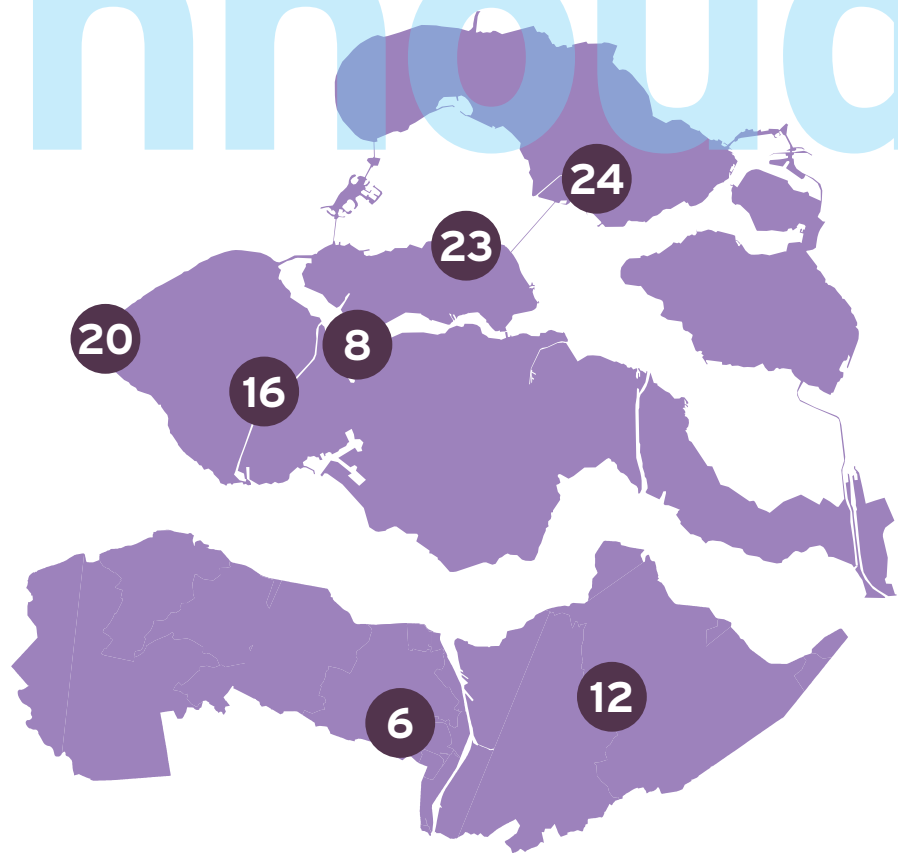
Of u nu de dijk opgaat, een fietsroute langs het Veerse Meer volgt of gewoon dit magazine openslaat: ik wens u een inspirerende zomer en veel leesplezier.

Toine Poppelaars

Waterschapsboot Lemmer
op het Veerse Meer
foto: Cynthia Cats

inhoud

- 6 Rioolgemaal Philippine onder handen genomen
- 8 In de leer over het Veerse Meer
- 12 Van klepel- naar korfmaaien
- 16 Hoe is het om... de oprichter van *Wij zijn De Stad Middelburg* te zijn?
- 20 De zeedijk bij Westkapelle is uniek
- 23 Bijzonder gevonden: dijkwachtershuis in Wissenkerke
- 24 Op pad met collega Collin van Braak

“Door vorst, ingroeiende vegetatie en shade door zwaar vrachtverkeer waren de duikers toe aan een renovatie.”

- 23 **Van oud naar... oud?**
Twee van de drie duikers in Axel hebben een hoge cultuurhistorische waarde. Daarom houden we bij de opknapbeurt het uiterlijk van deze duikers zoveel mogelijk in stand.

Op de cover:
De zeedijk bij Westkapelle

- 8 Het Veerse Meer is een van de Zeeuwse recreatiegebieden. Welke taak heeft het waterschap hier?

- 12 Meer aandacht voor beschermde soorten bij het maaien van sloten.

- 16 Edwin Mijnsbergen over het welbekende platform *Wij zijn De Stad Middelburg*.

- 24 We lopen mee met werktuigkundige Collin van Braak.

colofon

Scheldestromen is het tijdschrift van waterschap Scheldestromen. Iedereen die interesse heeft, kan een gratis abonnement aanvragen. Het blad verschijnt vier keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt eind september.

www.scheldestromen.nl/tijdschrift

Opmaak: Goddard Agency
Druk: Zalsman
Oplage: 21.000

Redactie:
Hans Adriaanse, Jan Bij de Vaate, Josephine van Belzen, Stefan Moison, Karlijn Borm, Bas Dingenouts, Hendrik Meuwese, Chantal de Putter en Nancy de Waal.

Overige tekstbijdragen:
Janneke la Gasse, Toine Poppelaars en Monique Braam.

Reacties, vragen of suggesties?
Ons redactieadres:
Team Communicatie,
Antwoordnummer 700, 4330 WB Middelburg
(geen postzegel nodig)

communicatie@scheldestromen.nl
088-2461000 (lokaal tarief).

- facebook.com/scheldestromen
- x.com/waterschap
- instagram.com/waterschap_scheldestromen
- linkedin.com/company/waterschap-scheldestromen

verder

- 6 Nieuwsberichten
- 11 Post
- 18 Relinen: wat is dat?

PostNL bezorgt onze tijdschriften verspreid over vier dagen. Daardoor kan iemand anders het blad eerder of later ontvangen dan u.

Rioolgemaal Philippine onder handen genomen

Er is volop beweging bij het riool-gemaal aan de Jacob Hobeinstraat in Philippine. Hier komt al het afvalwater uit de hele kern samen. Met behulp van krachtige pompen wordt het water vervolgens via leidingen afgevoerd naar de rioolwaterzuivering in Terneuzen. Het waterschap renoveert de volledige elektrische en mechanische installatie van het gemaal. Het beton in de kelder krijgt een nieuwe bescherm laag en het stenen gebouw verdwijnt. Hiervoor in de plaats komt een besturingskast. De kast met

daarin de besturing van het gemaal is ongeveer 2,5 meter hoog en komt op een andere plek op het terrein. Het terrein rondom het rioolgemaal richten we opnieuw in en we brengen nieuwe verharding aan. Tijdens de werkzaamheden voeren we het rioolwater via een tijdelijke installatie af naar de rioolwaterzuivering, zodat inwoners van Philippine kunnen douchen of het toilet kunnen doortrekken. Medio zomer 2025 zijn de werkzaamheden gereed.

tekst: CdP

Groenere schoolpleinen door bomencheques

Afgelopen lente reikte waterschap Scheldestromen bomencheques uit aan veertien basisscholen in Zeeland. Met subsidie van de provincie Zeeland en in samenwerking met het Instituut voor Natuureducatie (IVN) en de Zeeuwse Milieufederatie (ZMF) worden de schoolpleinen groener gemaakt. Als waterschap

dragen we daar graag aan bij. Elke school ontving een waardecheque waarmee vier bomen kunnen worden aangeschaft. Zo maken we samen de leefomgeving groener én laten we kinderen ervaren hoe belangrijk natuur is. We hopen dat ze hierdoor ook meer oog krijgen voor wat er in hun eigen omgeving groeit en bloeit.

tekst: KB

Proef met zoete stuw in Saeftinghe

In Grenspark Groot Saeftinghe startte een proef met een zogeheten 'zoete stuw' – een innovatieve techniek om zoet water in sloten beter vast te houden. Waterschap Scheldestromen en provincie Zeeland onderzoeken samen of een dubbele stuwlaag het zoutere water afvoert en het zoetere water behoudt. Uniek op deze schaal in Nederland. De komende drie jaar worden op vier locaties de effecten gemeten, onder meer met behulp van digitale sensoren. Zo ontstaat inzicht in het effect op verzilting, waterbeschikbaarheid, biodiversiteit en bodemkwaliteit. Als de resultaten positief zijn, kunnen deze stuwen breder worden toegepast in Zeeland en andere kustgebieden. Meer lezen?

scheldestromen.nl/actueel/nieuws

tekst: KB

Japanse duizendknoop op groene wijze bestrijden

Langs de Kloosterweg in Burgh-Haamstede, vlak bij een Natura 2000-gebied, groeit de Japanse duizendknoop: een bekende woekerplant die snel andere planten verdringt. Om verdere verspreiding te voorkomen, testen wij deze zomer een bijzondere, duurzame bestrijdingsmethode. Eerst wordt de plant tot zo'n twintig centimeter boven de grond gesnoeid. Daarna worden elektrische draden over het groeigebied gespannen. Vier dagen lang krijgt de overgebleven plant kleine stroomschokken toegediend. Zo stopt de groei zonder gebruik van chemische middelen of zware ingrepen. Deze cyclus wordt in totaal zes keer herhaald. Naast deze behandeling worden ook handmatig stekken verwijderd. De combinatie van elektrocutie en handmatig verwijderen, moet ervoor zorgen dat de plant onder controle blijft.

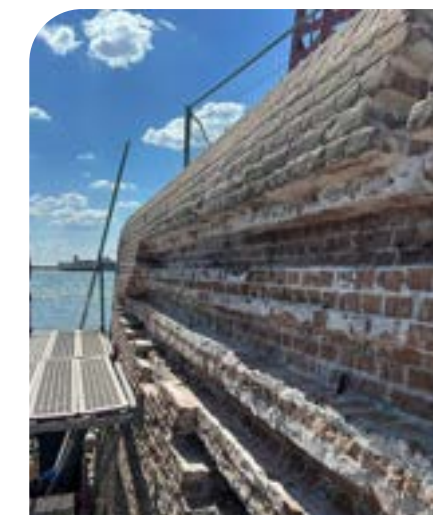
tekst: KB

Groot onderhoud aan het Keizersbolwerk

Tot eind september werkt waterschap Scheldestromen aan het 16e-eeuwse Keizersbolwerk in Vlissingen. Het bolwerk is een verdedigingswerk dat is gebouwd ter bescherming van de stad. Daarnaast is het een rijksmonument. Het uit te voeren werk bestaat hoofdzakelijk uit het repareren van het metselwerk en scheuren en het herstellen van het voegwerk van de muur. Ook de onderdoorgang wordt aangepakt om verdere aantasting door wind, water en zout te voorkomen. Het bolwerk blijft beperkt toegankelijk door een tijdelijke trap aan zeezijde.

tekst: KB

Dijkversterking Sint-Annaland: terugblik

De dijk bij Sint-Annaland is versterkt en daarmee klaar voor de toekomst. Over een lengte van 500 meter, tussen het havenplateau en 'Chaletparc Krabbenkreek', is de dijk verhoogd en verstevigd. Bij de Kleine Suzannapolder ligt de kruin nu hoger en bij het chaletpark is de binnenzijde aangevuld met grond. Dankzij deze werkzaamheden is de dijk beter bestand tegen hoogwater en voldoet hij aan de nieuwste veiligheidseisen. Samen met zo'n honderd omwonenden, aannemer Van de Klundert, gemeente Tholen en het Hoogwaterbeschermingsprogramma vierden we eind mei de oplevering van de dijkversterking in Sint-Annaland. Een mooie mijlpaal!

tekst: SM

Zwoele zomeravonden, kabbelend water en gezellige bootjes op het Veerse Meer. Voor recreanten is het de perfecte plek om te ontspannen, maar achter de schermen wordt het hele jaar door hard gewerkt om het verblijf op en rond het meer zo prettig mogelijk te maken. We spraken erover met onze Schipper Berry van Goudswaard.

tekst: Stefan Moison
beeld: Cynthia Cats

Berry aan boord van waterschapsboot Lemmer.

In de **leer** over het **Veerse Meer**

Het Veerse Meer is een uniek natuurgebied dat niet voor niets erg populair is bij menig Zeeuw én toerist. Om het gebied veilig, schoon en groen te houden, werken diverse partijen samen. Zo werkt waterschap Scheldestromen samen met de provincie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de gemeenten Veere, Noord-Beveland, Middelburg en Goes. Deze samenwerking is vastgelegd in een convenant, waarin gemaakte afspraken zijn vastgelegd. Het convenant is tot 2034 van kracht. Waterschap Scheldestromen voert het grootste deel van het beheer en onderhoud uit van de recreatievoorzieningen in en om het meer. En die taak is érg divers.

Van gras tot damwand

Zo verzorgen onze collega's het gras op de eilanden en rondom het Veerse Meer. Collega's maaien de recreatieterreinen volgens de gedragscode. Hierbij wordt rekening gehouden met de biodiversiteit. Daarnaast valt het onderhoud van steigers, oevers en damwanden onder het werk van het waterschap. Daarom voert Berry samen met zijn collega regelmatig controles uit. "Wij brengen de status van steigers en damwanden digitaal in kaart, zodat collega's op het kantoor kunnen inzien welk groot onderhoud eraan komt en daarvoor een planning kunnen maken. Het grote onderhoud wordt namelijk uitbesteed. Het kleine onderhoud doen we gewoon zelf. Daarom hebben wij hier een magazijn met gereedschap en materialen. Denk dan aan het vervangen van kapotte planken of aanleggringen. Ons takenpakket is enorm uitgebreid, want hierbinnen valt ook: het onderhouden van strandjes, fietspaden, plaagdierbeheersing, het egaliseren van molshopen en nog veel meer."

Op volle toeren in het hoogseizoen

Vanaf 1 april tot en met 31 oktober loopt het recreatieseizoen. Binnen dit seizoen doet het waterschap net wat meer. Zo wisselen Berry en zijn collega's in deze zomerperiode iedere maandag alle vuile prullenbakken en toiletten om voor schone. Berry vertelt: "Samen met mijn collega varen we dan uit met ons schip Lemmer. Aan boord hebben we ongeveer dertig schone toiletten en vijfendertig lege rolcontainers. We varen dan naar elf verschillende eilanden op het Veerse Meer en een aantal vaste locaties die lastig te bereiken zijn met een vrachtwagen." Met het schip varen ze ongeveer vijftien kilometer per uur, met een groot ponton ervoor ligt die snelheid nog iets lager. Het is een hele klus om alles op één dag omgewisseld te krijgen.

Toezicht met een glimlach

Voor een veilig verblijf op het Veerse Meer zijn er regelmatig surveillances. “Daarvoor hebben we een kleinere boot die sneller kan varen en hierop nemen wij BOA’s mee van onder andere gemeenten, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer of de politie. Niet om bekeuringen uit te delen, maar om zichtbaar te zijn. We houden echt preventief toezicht. We willen vooral een gevoel van veiligheid geven.” Bij kleine overtredingen volgt eerst een vriendelijk gesprek. “Pas als mensen echt niet luisteren, treden we op.”

Werk uit liefde

Mede dankzij onze waterschappers – die met hart en ziel werken aan onderhoud, veiligheid en voorzieningen – kunnen duizenden recreanten elke zomer weer genieten van alles wat het meer te bieden heeft. Van schone eilanden en veilige steigers tot een vriendelijk woord van een toezichthouder op het water: het lijkt vanzelfsprekend, maar er gaat veel werk en liefde in schuil. En dat doen we dus niet alleen. Samen met gemeenten, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en recreatieondernemers zorgen we ervoor dat het Veerse Meer schoon, veilig en toegankelijk blijft voor iedereen.

Berry zegt trots: “We zijn inmiddels goed op elkaar ingespeeld en we pakken het gewoon samen op.” Al 25 jaar is hij een vertrouwd gezicht op het Veerse Meer, altijd paraat. Met toewijding zorgen hij en zijn collega’s ervoor dat alles op en rond het water soepel verloopt. Zo blijft het Veerse Meer een goed beheerd en veilig gebied voor iedereen.

Inzendingen welkom:
communicatie@scheldestromen.nl

redactie: Joséphine van Belzen
foto: Rudy Visser

post!

Het nadeel van machinaal werken

Beste redactie van Scheldestromen,

Mijn vrouw en ik wandelen veel op de weggetjes rond ons dorp, het Walcherse Serooskerke. Als in opdracht van jullie weer eens de heggenslagmaaier zijn werk heeft gedaan, ergeren wij ons vaak aan al die afgeslagen takken die in het struweel blijven hangen. Vooral mijn vrouw is erg fanatiek om de heggen weer enigszins toonbaar te maken. Geheel vrijwillig!

Met vriendelijke groet

*Marja en Bram Abrahamse,
Serooskerke*

Wat u aangeeft, is het nadeel van machinaal werken. Helaas is dit snoeien niet zo netjes te doen als wanneer je dat in je eigen tuin doet. Het is vooral functioneel beheer. We hebben langs onze 4000 kilometer wegen zo'n 400 kilometer aan haagbeplanting, waarvan een groot deel op Walcheren. Zodra de takken gaan uitlopen, wordt het geheel weer mooi groen.

Rilland ligt op Zuid-Beveland

In uw blad Scheldestromen, lente 2025, lees ik op pagina 20 dat Rilland tegenwoordig op Noord-Beveland ligt. Dat is nieuw voor mij, of komt er volgende editie een correctie?

*Met vriendelijke groet,
een lezer uit Hansweert*

Wat fijn dat u ons blad hebt ontvangen en gelezen. Dank voor uw scherpe blik. Natuurlijk heeft u gelijk: Rilland ligt op Zuid-Beveland.

*Wij wensen u
een fijne zomer toe!*

Van **klepel** naar **korf**

Vanaf half augustus starten we met het maaien van sloten. Dit gebeurt na het broedseizoen en dat is niet de enige manier waarop we rekening houden met de natuur. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren bepaalt steeds meer hoe en waar er gemaaid wordt.

tekst: Janneke la Gasse
foto's: Rudy Visser, Wigman van Dijk,
waterschap Scheldestromen.

In de polder beginnend als klein en smal, groeien ze uit tot grote, brede sloten naarmate ze dichterbij het gemaal komen. Ons Zeeuwse watersysteem bestaat uit meer dan 12.000 kilometer sloten, vijvers en kreken die met elkaar verbonden zijn. In het watersysteem kunnen we in droge perioden het water vasthouden. Bij veel neerslag gebruiken we sloten om het overtollige water af te voeren naar zee.

“De aanwezigheid van beschermde planten of dieren bepaalt of en hoe er gemaaid wordt.”

Vasthouden en afvoeren

Onderhoud van de sloten is noodzakelijk om de functies van water vasthouden en afvoeren te behouden. Vooral voor agrariërs is dit belangrijk, omdat de groei van gewassen op het land mede afhankelijk is van deze toe- en afvoer. Eens in de acht jaar baggeren we sloten. Zo wordt de sliblaag van de bodem verwijderd, blijven sloten op diepte en verbetert de waterkwaliteit. Jaarlijks maaien we sloten in het buitengebied om ze vrij te houden van water- en oeverplanten, die de doorvoer kunnen stremmen. Bijvoorbeeld riet.

Korf of klepel?

Het maaien van sloten gebeurt nu nog op twee verschillende manieren, korf- of klepelmaaien. Onder invloed van nieuwe wetgeving houden we in ons werk steeds meer rekening met de aanwezigheid van planten en dieren die op hun beurt ook weer een positieve bijdrage kunnen leveren aan de waterkwaliteit en de biodiversiteit. Waar in Zeeuws-Vlaanderen korfmaaien de norm is, gaan we dit in de rest van Zeeland ook steeds meer toepassen.

Meer aandacht voor beschermde soorten bij maaien van sloten door verschillende maaimethoden: klepelmaaien (onder) of korfmaaien (boven).

De komende periode brengen ecologen de aanwezige plant- en diersoorten in kaart. Wanneer er beschermde soorten van planten of dieren aanwezig zijn, verandert de maaimethode mogelijk dit jaar al. Dat betekent dat op sommige plaatsen niet meer de klepel, maar de korf maait.

Minder schade aan natuur

Het directe effect van korfmaaien levert minder schade op aan natuur. Het maaisel wordt in grovere stukken op de kant gelegd, waardoor beestjes een grotere overlevingskans hebben. Daar blijft het maaisel minimaal drie dagen liggen, zodat ze zich nog kunnen verplaatsen. Daarna wordt het maaisel klein gemaakt en kan de agrariër de strook naast de sloot weer bewerken. Voor de natuur

positief. Het vraagt aan de andere kant wel aanpassing van de agrariër. Die kan zijn land minder snel weer volledig benutten. En dat kan maar net het verschil zijn dat het nog droog is voor een periode van regen. Toch levert het uiteindelijk ook veel op: een rijkere natuur, betere waterkwaliteit en een goed functionerend watersysteem!

Benieuwd hoe de sloten in uw omgeving gemaaid worden? Bekijk dan de interactieve maakaart op onze website. Deze wordt continu bijgehouden.

www.scheldestromen.nl/interactievekaart

buiten

teksten: Karlijn Borm en
Joséphine van Belzen
foto's: Communicatie

Speurtip:

Let tijdens een stadswandeling eens op deze kleine ronde metalen bouten. Ze zitten vaak op stabiele bouwwerken, zoals bruggen, sluizen, kerken, overheidsgebouwen of monumentale gevels: een NAP-bout. Dit is een ijkpunt waarmee waterbeheerders en bouwers de hoogte bepalen ten opzichte van het Normaal Amsterdams Peil. De exacte hoogte ten opzichte van NAP staat er vaak bij.

Bron: www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/open-data/normaal-amsterdams-peil

Wél de bewandelde paden nemen

Het wordt warmer en we gaan daarom weer op pad. Fietsen, zwemmen, surfen, wandelen. Het kan allemaal in Zeeland. Op zoek naar mooie wandelroutes? Tip: pak toch ook weer eens die 'bekende' route. Want die is niet voor niets zo bekend.

Zeeuws-Vlaanderen: Zeekraalroute in Breskens (4,5 kilometer) door natuurgebied Waterdunen. Of een rondje over de historische stadswallen in Hulst (3,5 kilometer).

Walcheren: de Walcherse wandeling (4,5 kilometer – makkelijk uit te breiden), over het Jaagpad tussen Veere en Middelburg. En laten we natuurgebied Oranjezon niet vergeten!

Tholen: de Torenroute (3 kilometer) in Slikken van de Heen leidt je door een halfopen bosgebied. Halverwege de route staat een hoge uitkijktoren.

Zuid-Beveland: over de bloemdijken van Zuid-Beveland (4,5 kilometer). Je begint bij het informatiecentrum naast Kamerse Kooi en loopt vervolgens langs een wirwar van dijken, poelen en kreekresten.

Noord-Beveland: wandel door het natuurgebied van de Schotsman (3,1 kilometer – gele borden) en wie weet kom je een Schotse hooglander tegen!

Schouwen-Duiveland: een wat uitdagendere wandeling is Boswachterspad Schuilhuttocht (7,1 kilometer – oranje borden met gele pijl). Het startpunt is Excursieschuur Westerschouwen aan het begin van het Klimbos.

**Respecteer altijd de natuur en controleer of de route tijdens de wandeling toegankelijk is voor het publiek.*

Bron: In het landschap, Het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer.

Leesvoer: over een Zeeuws historisch feitje

Wist je dat er tot in de twintigste eeuw in vrijwel elke Zeeuwse plaats een zogenaamde schutte te vinden was? Het was een ruimte van enkele vierkante meters, stevig omheind, waar loslopend vee tijdelijk gestald werd. Aad de Klerk, historisch

geograaf, schrijft over deze vergeten voorziening in het boek Voor schut gezet. Van alle ooit bestaande schuttes is er nog eentje te bekijken: in Zierikzee, aan de Regenboogstraat! Aad schreef nog andere boeken.

In de peiling

In ons watersysteem van sloten, vijvers en krekken sturen we op gewenste waterpeilen. Het hogere zomerpeil voor droge(re) perioden, zodat we water vasthouden. En voor het jaargetijde waarin meer neerslag valt, het lagere winterpeil, zodat meer water kan worden opgevangen in sloten. Nu in de (droge) zomer, kun je bijvoorbeeld in één oogopslag zien of het water boven, op of onder zomerpeil staat!

Scan de QR-code voor meer informatie.

De langste dag:

Dat ging snel, de langste dag van het jaar is al achter de rug. Op zaterdag 21 juni 2025 was het 16 uur, 48 minuten en 19 seconden licht!

Zo zag je onze dijken en duinen nog nooit.

Hoe warmer het wordt, hoe drukker de Zeeuwse kust. Daag jezelf eens uit deze zomer, zet de wekker extra vroeg en bekijk vanaf de dijken of duinen de zonsopkomst. Een oase van rust met (dan nog) een zachte zon. Daarna haaietanden en schelpen zoeken op het strand. We zijn benieuwd naar jullie mooie foto's. Delen mag met:

communicatie@scheldestromen.nl

Voor in de agenda

Op Open Monumentendag, zaterdag 13 september 2025, **openen wij de deuren van gemaal Boreel in Middelburg.** Bezoekers krijgen een kijkje achter de schermen van dit monumentale gemaal en ontdekken hoe wij al eeuwenlang werken aan droge voeten in Zeeland. Kom langs en leer meer over waterbeheer, historie en techniek op een plek waar verleden en toekomst samenkomen. Toegang is gratis!

...de oprichter van Wij zijn De Stad Middelburg te zijn?

Edwin Mijsbergen is altijd op zoek naar mooie verhalen uit Middelburg.

Ook al is Edwin Mijsbergen een geboren Vlissinger, toch draait zijn leven al jaren voor een groot deel om die andere grote stad op Walcheren. Met zijn platform 'Wij zijn De Stad Middelburg' informeert hij het publiek over werkelijk alles wat met Middelburg te maken heeft. Van bijzondere persoonlijke verhalen over de stad en de inwoners tot praktische informatie over evenementen. Met succes, want in de afgelopen elf jaar groeide het platform uit tot een begrip in de regio.

tekst: Bas Dingenouts | foto's: Cynthia Cats

Al van jongs af aan heeft Edwin een passie voor geschiedenis. Een passie die goed van pas komt bij het werk dat hij nu en in de afgelopen jaren heeft verricht voor ZB Bibliotheek van Zeeland. Naast zijn werk voor de bibliotheek was Edwin al een tijdje bezig met bloggen, toen hij in 2010 met een online encyclopedie begon. "In dat jaar startte ik met 'Middelburg Dronk', een encyclopedie over de Middelburgse horeca. De website is eigenlijk ingericht zoals Wikipedia. Je vindt er allerlei informatie over de Middelburgse horeca anno 2025, maar zeker ook hoe het vroeger was. Door mijn werk voor de bibliotheek heb ik veel ervaring met het raadplegen van de juiste historische bronnen en dat komt bij Middelburg Dronk natuurlijk heel erg van pas. Het is echt een project dat op mijn lijf geschreven is en waar ik altijd ontzettend van geniet."

Van Middelburg Dronk naar Wij zijn De Stad Middelburg

Dat Middelburg Dronk gewaardeerd wordt, bleek in 2014. De Middelburgse Ondernemersvereniging benaderde Edwin, omdat ze met de handen in het haar zaten. "Op dat moment had de vereniging slechts veertig

leden en waren ze erg slecht zichtbaar. Er was geen website en de communicatie vanuit de vereniging was erg mager. Een aantal leden kende mij al via Middelburg Dronk en zo kreeg ik de vraag of ik ze kon helpen om zichtbaarder te worden. Vanuit die vraag is in 2014 'Wij zijn De Stad Middelburg' ontstaan. Ik zag het zeker zitten, maar had wel als belangrijke voorwaarde dat ik volledige redactionele vrijheid wilde. Natuurlijk is en was het doel om positieve reclame over de stad te maken, maar dan wel op mijn manier. Ik heb een hele informele manier van communiceren, daar voel ik me het prettigst bij."

Online platform

Het eerste stapje dat Edwin met Wij zijn De Stad Middelburg zette, was het opzetten van een Facebookpagina. Dat deze aansloeg, werd al snel duidelijk: het aantal volgers en likes op Facebook nam snel toe. Het zorgde ervoor dat het initiatief steeds verder werd uitgebreid. "Al snel volgde een Instagrampagina en uiteindelijk onze website, wijzijndestad.com. Wat daarop allemaal te vinden is? Dat is eigenlijk een heel breed palet aan allerlei soorten verhalen

"Ik heb een hele informele manier van communiceren, daar voel ik me het prettigst bij."

en filmpjes. Iedere dag plaats ik vaak meerdere berichten over van alles wat met Middelburg te maken heeft. Van de heropening van een restaurant tot fotoreportages van festivals. De keuzes die ik hierin maak, worden wel steeds belangrijker, want hoe meer volgers, hoe meer meningen." Ondertussen heeft Edwin een flinke schare aan vaste volgers opgebouwd die hem ook goed weten te vinden. Net als toeristen overigens. "Veel mensen denken dat de website van de gemeente is, waardoor ik soms de gekste vragen krijg. Gelukkig vind ik het leuk om mensen te helpen en dingen uit te zoeken. Met alle liefde zoek ik dan ook voor een toerist uit waar hij het best fietsen kan huren!"

Relinen

wat is dat?

Waterschap Scheldestromen beheert 35 kilometer vrijverval-leidingen. Deze leidingen vervoeren afvalwater van dorpen en steden naar de Zeeuwse rioolwaterzuiveringen. Door een natuurlijk hoogte-verschil stroomt het water vanzelf de juiste kant op.

Na verloop van tijd tast het afvalwater het beton in de leidingen aan. Daarom renoveren we deze met een innovatieve techniek: relinen. Met deze methode renoveren we een rioolbuis van binnenuit zonder de hele buis op te graven. Op deze wijze verlengen we de levensduur van de leidingen en zorgen we voor een toekomstbestendig rioolstelsel. Minimaal tot 2027 werken we hieraan. In 2025 zijn we actief in de gemeenten Schouwen-Duiveland en Terneuzen.

Stap 1

Noodleiding aanleggen

We plaatsen een tijdelijke leiding, zodat het afvalwater tijdens de werkzaamheden kan doorstromen. Als een tijdelijke leiding niet mogelijk is, zetten we vrachtauto's in of passen we de uitvoeringswijze aan, zodat het werk binnen een werkdag klaar is.

Stap 2

Leiding reinigen

Met hoge druk reinigen we de aangetaste leiding en ter controle voeren we een camera-inspectie uit.

Stap 3

Nieuwe binnenlaag

Een lier trekt een flexibele 'sok' van glasvezel en hars door de leiding, van rioolput A naar rioolput B. Een beschermende folie onder de sok voorkomt beschadiging en vergemakkelijkt het intrekken.

Stap 4

Sok opblazen

Met een compressor blazen we de sok op, zodat deze strak tegen de binnenkant van de oude leiding komt te zitten.

Stap 5

Verharden met UV-licht

Een robot met een UV-lamp rijdt door de sok. Het UV-licht verhardt de hars, waardoor een sterke, gladde buis ontstaat.

Stap 6

Putten coaten en afronden

Ook de rioolputten krijgen een beschermende coating. Eventuele (huis)aansluitingen worden uitgeboord. Daarna voeren we een kwaliteitscontrole uit, ruimen we alles op en verwijderen we de noodleiding.

in de steigers

tekst: Jan Bij de Vaate
foto's: Cynthia Cats

Kengetallen

- Aannemer: Bouwbedrijf Schrijver B.V. uit 's-Gravenpolder
- Aanneemsom: € 245.025 exclusief btw
- Aantal vervangen stenen: circa 20.000 stuks
- Start werk: januari 2025
- Werk gereed: juni 2025

Werkvoorbereider en directievoerder Daniël Smits

Cultuurhistorische duikers Buthdijk hersteld

De duikers in de Buthdijk te Axel waren aan een opknapbeurt toe. Werkvoorbereider en directievoerder Daniël Smits licht de werkzaamheden toe.

“Door vorst, ingroeide vegetatie en schade door zwaar vrachtverkeer liep het metselwerk door de jaren heen schade op. Daarom waren ze aan renovatie toe. Twee van de drie duikers hebben een hoge cultuurhistorische waarde. Dat houdt in dat we het uiterlijk van deze duikers zoveel mogelijk in stand willen houden. Het gaat dan voornamelijk over de gemetselde gewelven in de duikers en de vleugelmuren.” Daniël gaat verder. “In de duikers zitten stuwende afvoer van overtollig water vanuit de Axelse Kreek naar gemaal Othene regelen. Om deze afvoer te borgen, gebeurde de uitvoering

gefaseerd. De duiker zonder hoge cultuurhistorische waarde pakten we als eerste aan. De andere twee volgden. Ook zit in een van de duikers een vispassage. Deze is tijdens het project ook direct schoongemaakt.”

“We willen als waterschap duurzaam werken. Daarom hebben we gezorgd dat de negatieve effecten van dit project op het klimaat zijn gecompenseerd. Dit is gedaan door een perceel aan de overkant duurzaam in te richten met onder andere een poeltje, houtsingel met bomen, een haag en een nestkast.”

In de schijnwerpers: de zeedijk bij **Westkapelle**

Zeeland en dijken. Die combinatie kent iedereen. Sommige dijken hebben iets extra's voor veel Zeeuwen, zoals de Westkappelse Zeedijk. Ik neem je mee naar deze plek. De dijk waar ik mijn bril verloor. Van mijn gezicht afgewaaid. Wind genoeg. Dat doet me denken: is het eigenlijk een fijne vliegerstek?

tekst: Hendrik Meuwese | foto's: Jeffrey Cats

Vanuit Westkapelle rijd ik de dijk op, tien meter omhoog. Bovenop zie ik de Noordzee, schepen en in de verte windmolens. Dat uitzicht heb je op meer plekken langs de Zeeuwse kust. Kijk ik dichterbij, dan zie ik wat anders. Veel zwart. Asfalt. Dat is een uniek kenmerk van deze dijk.

Waarom geen gras op de dijk?

Stormen op de Noordzee hebben de dijk van Westkapelle goed te pakken. Walcheren is hier een punt dat de Noordzee insteeckt. De dijk vangt tijdens een storm sterke golven. Dat vraagt een stevige bekleding. Daarom is hier veel asfalt toegepast. Een grasbekleding is niet sterk genoeg. Bij de dijkversterking in Hansweert is dit ook het geval: aan de Westerscheldezijde is een volledige steenbekleding aangebracht.

Van duinenrij tot dijk met asfalt

Deze dijk is verzaamd en verbreed tussen 1986 en 1989. De versterking was onderdeel van het Deltaplan. Na die versterking publiceerde Leo Hollestelle voor waterschap Walcheren een boek over de zeedijk - Een dijk van een dijk, De Westkappelse Zeedijk in de loop van de tijd. De eerste kustverdediging was een duinenrij bij het ontstaan van Westkapelle rond het jaar 1000. In 1482 zorgde een binnendijk voor extra bescherming achter de duinen. De kerk en andere gebouwen werden afgebroken om ruimte te maken voor deze binnendijk. De duinen werden na stormvloed in 1530 en 1532 omgevormd tot een dijk. De binnendijk bleef ook behouden. Ruim honderd jaar later, in 1642, werden beide dijken samengevoegd tot een zeedijk. Niet alleen de plek van de

dijk is steeds verder opgeschoven. De dijk is ook breder. De duinen hadden rond 1450 een breedte van zo'n vijftig meter. De huidige dijk is ongeveer drie keer zo breed én een stuk hoger.

Dijkbekleding: toen en nu

Nu zie je een asfaltbekleding aan de buitenzijde. In de negentiende eeuw was de dijk bedekt met matten van stro, zogenaamde krammatten. Dat werd later vervangen door vlechtwerk van rijshout, dat zijn takken en twijgen van wilgen. Stenen verzwaarden het vlechtwerk. De kracht van de zee was echter zo groot, dat deze bescherming onvoldoende was. Daarom werd het rijshout vervangen door een bekleding met basaltstenen, rond het jaar 1868. Na de Tweede Wereldoorlog werden betonblokken gebruikt.

De dijk op!

Op de dijk ontmoet ik leden van de Zeeuwse Vlieger Vrienden. Voor hen is

het een fijne vliegerlocatie, omdat ze direct naast de auto kunnen vliegeren en minder mobiele leden kunnen door het asfalt gewoon meedoen. De vliegers worden uitgeladen. Het valt me op dat elke vlieger maar één lijn heeft. Piet Schrier vertelt dat veel leden graag met één lijn vliegeren. De vlieger staat dan lekker stabiel. Op het strand is met één lijn vliegeren toegestaan, mits het niet te druk is.

Vliegers: een lust voor het oog

Als de vliegers worden opgevouwen, zie ik ware kunstwerken. "We vliegeren graag met zelfgemaakte vliegers", vertelt Anneke Neels. "In de winter komen we met leden bij elkaar om er samen aan te werken. Een vlieger maken vraagt veel geduld. Je moet nauwkeurig werken, want een vlieger moet symmetrisch zijn." Er gaat een grote rode vlieger de lucht in. Daar zit 220 uur werk in. Die paste maar net in de huiskamer. "Een eigen vlieger die voor het eerst de lucht in

Meer weten?

Wil je meer weten over de Westkappelse Zeedijk? Bezoek het Polderhuis in Westkapelle. Ook nog vliegers spotten? De Zeeuwse Vlieger Vrienden zijn op 9, 16, 23 en 30 juli 2025 op bezoek. De data in augustus en andere locaties zijn te vinden op de website:

www.zeeuwsevlieger vrienden.nl

gaat. Dat geeft veel voldoening", zegt Henk Neels. Vandaag is er weinig wind, de vliegers gaan lastig omhoog. Mijn reflex: rennen. Henk Neels: "Nee, dat is echt helemaal niet nodig. Sta met je rug in de wind en geef je vlieger een lange lijn. Hoe hoger, hoe stabiel de wind." Yolanda Schrier vertelt me dat ze aan de lijnen van de vliegers graag versieringen hangen, maar vandaag is daar te weinig wind voor. Een volgende keer?

Van links naar rechts: Piet Schrier, Anneke Neels, Henk Neels en Yolanda Schrier.

• bijzonder gevonden

Dijkwachtershuis **Wissenkerke** viert eeuwfeest

Een bijzonder jubileum voor het voormalige dijkwachtershuis aan de Keihoogetweg in Wissenkerke. In 1925 werd de eerste steen gelegd. Honderd jaar later staat het pand nog steeds trots en fier overeind. Honderd jaar 'dienst': dat moet gevierd worden!

tekst: Hans Adriaanse | foto: waterschap Scheldestromen

Het jarige pand van het waterschap was destijds een kantoor voor de dijkwacht. De dijkwacht hield daar met weer en wind de dijk in de gaten, met een roeiboot werd de waterhoogte gemeten. In 2016 nam Nationaal Park Oosterschelde het dijkwachtershuis in bruikleen. Het is nu ingericht als informatiepunt. Daarbij geldt de regel:

hangt de vlag uit? Dan is het huisje open en een gids van het Nationaal Park aanwezig.

Tijdens de Oosterscheldeweek van 6 tot en met 13 september besteedt men volop aandacht aan het 100-jarig bestaan van het dijkwachtershuis. Zo vindt op woensdag 10 september

een symposium plaats met extra aandacht voor het pand. Waterschap Scheldestromen is zich bewust van de historische waarde van het gebouw. Samen met Nationaal Park Oosterschelde zorgen we ervoor dat dit bijzondere waterschaperfgoed goed behouden blijft. Op naar de volgende honderd jaar!

A man with glasses and a dark blue shirt is working on a large metal pump mechanism. He is holding a thick rope and looking towards the camera with a slight smile. The background shows a green field and a clear sky.

“Lekker afwisselend en zelfstandig.”

Collin van Braak (23),
Werktuigkundige

Collin werkt in de regio West: Walcheren, Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland, samen met nog twee werktuigkundigen. Hier staat hij bij gemaal Poppekinderen tussen Veere en Middelburg. Dit gemaal pompt overtollig polderwater naar het Kanaal door Walcheren.

“Als werktuigkundige doe ik het mechanisch onderhoud en het uitvoeren van reparaties aan pompen, kleppen en motoren van onze rioolwaterzuiveringen, polder- en rioolgemalen. Ik heb al het gereedschap dat ik nodig heb bij de hand. Wij doen ook de jaarlijkse inspecties en voeren preventief onderhoud uit. Hier vervangen we bijvoorbeeld het rijwerk van de krooshekreiniger. Zo’n reiniger schept bladeren, takken en ander drijvend vuil uit het water. Het rijwerk is een mechanisch onderdeel dat ervoor zorgt dat de ‘schep’ heen en weer kan bewegen boven het water.

Ik draai als achterwacht mee in de storingsdiensten buiten werktijden. Om de zes weken heb ik een week dienst. Daar houd ik rekening mee bij mijn vrijetijdsbesteding, omdat ik dan oproepbaar ben. Dat is in het jaar dat ik hier nu werk nog niet voorgekomen. Ik werkte hiervoor zes jaar in de landbouwmechanisatie, dus dit mechanisch werk is heel mooi voor mij. Afwisselend en zelfstandig, maar ook met collega’s. Soms moet een gemaal drooggezet worden om aan de pompen te kunnen werken. Dan regel ik zelf een kraan en droogzetschot. Alles wat we doen, houden we bij in het onderhoudsbeheersysteem.”